

Forskrift om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 19. desember 2005 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5-4 fjerde ledd, lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. (spesialisthelsetjenesteloven) § 3-5 andre ledd og lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven) §§ 6-1 og 6-2 fjerde ledd. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 4 (direktiv 93/16/EØF endret ved direktiv 97/50/EF, direktiv 98/21/EF, direktiv 98/63/EF, direktiv 99/46/EF og direktiv 2001/19/EF).

§ 1   *Formål og målbeskrivelse*

Formålet med veiledet tjeneste er at allmennlegen gjennom arbeid under veiledning skal få tilstrekkelig praktisk erfaring for å kunne utføre selvstendig legevirksomhet på en forsvarlig måte uten unødig tidstap eller utgift for pasienter, helseinstitusjoner, trygden eller andre.

Den veiledelede tjenesten skal tilrettelegges på forsvarlig måte og utføres i tråd med gjeldende regelverk, og i samsvar med målbeskrivelse fastsatt av Sosial- og helsedirektoratet.

§ 2   *Forskriftens virkeområde*

Forskriften gjelder for leger med utdanning fra norsk eller utenlandsk lærested som må gjennomføre veiledet tjeneste helt eller delvis i Norge for å kunne utøve virksomhet som nevnt i § 3 første ledd.

Forskriften gjelder for veileder og kommunen hvor den veiledelede tjenesten utføres og som er ansvarlig for tjenesten.

Forskriften gjelder for veiledet tjeneste som utføres i helseforetak, i den utstrekning dette fremgår av de enkelte bestemmelser.

§ 3   *Krav til veiledet tjeneste*

Det er et vilkår for å utøve virksomhet som allmennlege med rett til trygderefusjon at legen har gjennomført til sammen minst 3 års veiledet tjeneste eller er under veiledning, jf. forskrift 18. juni 1998 nr. 590 om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter. Dette vilkåret gjelder tilsvarende for allmennleger som ansettes i kommunale fastlegestillinger og i stillinger ved kommunal legevakt.

Kravet om minst 3 års veiledet tjeneste gjelder ikke for leger som tiltrer et vikariat av inntil 2 måneders varighet i fastlegehjemmel eller i stilling som nevnt i første ledd. Dette kravet gjelder heller ikke når legen deltar i kommunalt organisert legevakt utenom sitt ordinære arbeid. Disse legene må ha gjennomført minst 2 års veiledet tjeneste.

§ 4   *Gjennomføring av den veiledelede tjenesten*

Leger som mangler tilstrekkelig praktisk opplæring under veiledning for å oppfylle vilkåret i § 3, kan gjennomføre hele eller deler av den veiledete tjenesten i Norge ved å

- a) fullføre og få godkjent norsk turnustjeneste og/eller tiltre en
- b) fastlegehjemmel med veiledning
- c) stilling ved kommunal legevakt med veiledning eller
- d) stilling i helseforetak hvor legen er under spesialisering.

§ 5 *Innholdet i og omfanget av den veiledete tjenesten i kommunene*

Den veiledete tjenesten skal gjennomføres på heltid. Tjenesten kan likevel gjennomføres på deltid innenfor en arbeidstid tilsvarende minst 60 prosent av normalarbeidstid.

Veiledningen skal utgjøre minimum 2 timer per uke. Den veiledete tjenesten skal i tillegg omfatte obligatorisk opplæring i utvalgte emner. Kravet til obligatorisk opplæring gjelder tilsvarende for leger som gjennomfører veiledet tjeneste mens de er under spesialisering i helseforetak.

Departementet fastsetter nærmere bestemmelser om innholdet i og omfanget av den veiledete tjenesten samt vilkårene for opplæring på deltid.

§ 6 *Kommunens ansvar for organisering av den veiledete tjenesten*

Kommunen skal sørge for at legen kan utføre den veiledete tjenesten i tråd med gjeldende regelverk og målbeskrivelse, herunder:

- a) organisere nødvendig opplæring under veiledning til lege som tiltrer en fastlegehjemmel eller stilling ved kommunal legevakt
- b) oppnevne personlig veileder for legen
- c) påse at legen gis evaluering underveis som en del av grunnlaget for attestasjon i forbindelse med godkjenning av den veiledete tjenesten.

Kommunen skal inngå avtale med lege som veileder. Det kan fastsettes nærmere bestemmelser om avtalevilkårene i sentral avtale. Kommuner kan samarbeide om organisering av den veiledete tjenesten.

Kommunen skal etter fullført veiledet tjeneste sørge for at det gis en attest fra veileder som er bekreftet av kommunelege. Det skal fremgå av attesten om den veiledete tjenesten er fullført tilfredsstillende og i tråd med målbeskrivelsen. Attesten skal inneholde en anbefaling av om den praktiske tjenesten bør godkjennes. Kommunen skal i tillegg sørge for at det utstedes et bevis for gjennomført obligatorisk opplæring som nevnt i § 5.

Bestemmelsene i tredje ledd gjelder tilsvarende for helseforetaket i forbindelse med veiledet tjeneste som er gjennomført mens legen er under spesialisering.

§ 7 *Finansiering av den veiledete tjenesten i kommunene*

Utgifter i forbindelse med godtgjørelse for veiledning, skal dekkes av kommunen.

Departementet yter et økonomisk tilskudd til kommunene tilsvarende 2 timer med veiledning per uke. Tilskuddet ytes etter satser for veiledning av turnusleger som er fastsatt i sentral avtale.

§ 8   *Godkjenning av den veiledele tjenesten*

For å få godkjent veiledet tjeneste som er gjennomført i den kommunale allmennelegetjenesten eller mens legen er under spesialisering i et helseforetak, må legen godtgjøre ved attest og bevis som nevnt i § 6 at tjenesten er fullført i tråd med gjeldende regelverk og fastsatt målbeskrivelse. Sosial- og helsedirektoratet eller den det bemyndiger, skal etter søknad utferdige en bekreftelse på at den veiledele tjenesten er gjennomført i samsvar med bestemmelsene i direktiv 93/16/EØF.

For godkjenning som allmennelege på grunnlag av veiledet tjeneste som er gjennomført i andre EØS-land, gjelder bestemmelsene i forskrift 21. desember 2000 nr. 1377 om autorisasjon m.m. av helsepersonell i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen).

§ 9   *Adgang til å gi retningslinjer og gjøre unntak*

Sosial- og helsedirektoratet kan gi nærmere retningslinjer for utfylling og gjennomføring av denne forskriften. Dersom særlige grunner foreligger, kan Sosial- og helsedirektoratet gjøre unntak fra bestemmelsene i denne forskriften.

§ 10   *Klageadgang*

Vedtatt truffet i henhold til denne forskriften kan påklages i samsvar med forvaltningslovens bestemmelser.

§ 11   *Ikrafttredelse og overgangsregler*

Denne forskriften treer i kraft 1. januar 2006.

Fra det tidspunkt forskriften treer i kraft, utvides kravet til veiledet tjeneste fra minimum 2 år til minimum 3 år.

Leger som tiltrer en fastlegehjemmel eller stilling ved kommunal legevakt etter 31. desember 2005, må ha gjennomført minst 3 års veiledet tjeneste eller være under veiledning for å få rett til trygderefusjon.

Leger som per 31. desember 2005 innehar en fastlegehjemmel eller stilling ved kommunal legevakt, opprettholder rett til trygderefusjon såfremt de har gjennomført minst 2 års veiledet tjeneste.

Merknader til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen i første ledd angir formålet med veiledet tjeneste. Hovedformålet med veiledet tjeneste er å styrke pasientsikkerheten og heve kvaliteten på arbeidet som utføres av allmennleger. Kravet til veiledet tjeneste følger av direktiv 93/16/EØF som er endret ved direktiv 2001/19/EF. Endringen innebærer at kravet til veiledet tjeneste er utvidet fra minimum 2 år til minimum 3 år. Utvidelsen av kravet er begrunnet i behov for bedre opplæring av leger som er utdannet og autorisert i medlemsland hvor det er lite klinisk praksis i grunnstudiet og/eller ingen krav om turnustjeneste.

Målet om at legen skal få ”tilstrekkelig praktisk erfaring” må ses i sammenheng med formålet med turnustjenesten for leger, jf. forskrift 20. desember 2001 nr. 1540 om praktisk tjeneste for å få autorisasjon som lege (turnusforskriften). Utgangspunktet er at legen etter fullført turnustjeneste skal ha skaffet seg nødvendig erfaring og dermed er kvalifisert for selvstendig utførelse av vanlig legearbeid. I tillegg må legen gjennom veiledet tjeneste skaffe seg praktiske tilleggskunnskaper for å kunne utøve virksomhet som allmennlege med rett til trygderefusjon.

Prinsippet om sparsomhet som er nedfelt i lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell mv. § 6 (helsepersonelloven), er gjengitt i forskriften for å styrke rettsinformasjonen som følge av at kravet til tre års veiledet tjeneste er knyttet direkte til legers bruk av takstsystemet. Et formål med den veilede tjenesten i Norge er å gi leger økt opplæring i blant annet trygdemedisin, takstbruk, forskrivning av legemidler og drift av egen praksis.

Bestemmelsen i andre ledd forutsetter at det fastsettes en målbeskrivelse for den veilede tjenesten. Sosial- og helsedirektoratet har fastsatt retningslinjer for den veilede tjenesten i Rundskriv IS-18/2005.

Til § 2

Bestemmelsen i første ledd angir personkretsen som omfattes av forskriften. Legedirektivet gjelder direkte for EØS-statsborgere med legeutdanning fra andre EØS-land. Forskriften gis imidlertid et videre anvendelsesområde enn direktivet og omfatter alle leger som ønsker å praktisere som allmennlege med trygderefusjon i Norge, uavhengig av statsborgerskap og utdanningsland. EØS-statsborgere med legeutdanning fra andre EØS-land omfattes i tillegg av bestemmelsene i forskrift 21. desember 2000 nr. 1377 om autorisasjon m.m. av helsepersonell i henhold til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-forskriften).

Det følger av bestemmelsene i andre ledd og tredje ledd at forskriften gjelder for veiledet tjeneste som gjennomføres i kommunehelsetjenesten. I tillegg gjelder bestemmelsene i § 5 andre ledd andre setning (obligatorisk opplæring), § 6 tredje ledd (attest og kursbevis) og § 8 første ledd (godkjenning) tilsvarende for veiledet tjeneste mens legen er under spesialisering i sykehus, jf. § 4. Etter lov 2. juli 1999 nr. 61 om spesialisthelsetjenesten m.m. § 3-5 skal de regionale helseforetakene sørge for å dekke behovet for undervisning og opplæring av blant annet spesialister innen helseregionen. Forhold knyttet til gjennomføring, omfang, innhold og

individuell godkjenning av spesialistutdanningen samt kravene til de ulike spesialitetene, er i sin helhet regulert i og i medhold av forskrift 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell.

Til § 3

Bestemmelsen i § 3 første ledd implementerer innholdet i artikkel 36 nr. 1 i direktiv 93/16/EØF. Etter direktivet er kravet til veiledet tjeneste knyttet til ”adgang til å utøve virksomhet som allmennpraktiserende lege innenfor sin [medlemsstatens] nasjonale trygdeordning”. I forskriften er kravet til veiledet tjeneste avgrenset til å gjelde leger som ønsker å utøve kurativ, pasientrettet virksomhet innenfor kommunal allmennlegetjeneste som helt eller delvis finansieres gjennom stykkprisrefusjon fra folketrygden. Veiledet tjeneste er ikke et vilkår for å oppnå autorisasjon som lege eller for etablering av privat legevirksomhet uten offentlig finansiering, men et krav for å kunne praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon. Det er tre hovedgrupper av leger som omfattes av kravet til veiledet tjeneste:

- privatpraktiserende leger som inngår fastlegeavtale med kommunen
- leger som ansettes i kommunale fastlegestillinger og
- leger som ansettes i kliniske stillinger ved kommunal legevaktordning.

Allmennleger som utfører pasientbehandling i rent privat virksomhet uten fastlegeavtale med kommunen og trygdefinansiering, faller utenfor kravet til veiledet tjeneste. I tillegg gjelder ikke kravet om veiledet tjeneste for leger som er ansatt i kommunale stillinger hvor offentlig legearbeid og annen virksomhet som det ikke ytes trygderefusjon for, utgjør hoveddelen av det daglige arbeidet. Dette kan for eksempel være leger som er ansatt ved sykehjem. Leger som har sitt daglige arbeid i bedriftshelsetjeneste, fengsler, forsvaret, legemiddelindustri, offentlig forvaltning, i forsknings- og undervisningsstillinger mv., omfattes heller ikke av kravet til veiledet tjeneste.

Direktiv 93/16/EØF gir adgang til å unnta personer som er i ferd med å gjennomføre særskilt opplæring til allmennpraktiserende lege fra kravet om å kunne fremlegge dokumentasjon på slik tjeneste. En tilsvarende bestemmelse er tatt inn i § 3 første ledd, hvor det fremgår at det er tilstrekkelig for rett til refusjon at legen som utfører pasientbehandling er under veiledning i en fastlegehjemmel-/stilling eller ved kommunal legevakt.

Bestemmelsen i § 3 andre ledd gjør enkelte unntak fra kravet til minst 3 års veiledet tjeneste for leger som deltar mer sporadisk i kommunal legevaktarbeid utenom sitt ordinære arbeid og leger som arbeider i kortidsvikariater. Unntakene har sammenheng med hensynet til rekrutteringen av fastleger til små kommuner i utkantstrøk. For disse legene gjelder fortsatt kravet til minst 2 års veiledet tjeneste, også etter 31. desember 2005. I motsetning til leger som på dagtid er ansatt ved legevaktsentraler, vil sporadisk deltagelse i legevaktarbeid på fritiden ikke kunne regnes som veiledet tjeneste, jf. § 4.

Begrepet ”fastlegehjemmel” omfatter i denne forskriften både leger som driver privat praksis med fastlegeavtale med kommunen og leger som er ansatt i kommunale stillinger.

Kravet til veiledet tjeneste etter § 3 berører ikke legers adgang til å forskrive legemidler for trygdens regning etter forskrift 27. april 1998 nr. 455 om rekvirering og utlevering av

legemidler fra apotek § 2-1, jf. forskrift 18. april 1997 nr. 330 om stønad til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (blåreseptforskriften).

Til § 4

Artikkel 30 i direktiv 93/16/EØF pålegger den enkelte medlemsstat å innføre en særskilt opplæring til allmennpraktiserende lege av minst tre års varighet. Den veiledete tjenesten kan som hovedregel påbegynnes først etter fullført og godkjent studium, jf. artikkel 31 nr. 1 bokstav a. Artikkel 31 nr. 2 åpner imidlertid for at også praksis under studiet kan telle med som veiledet tjeneste for land (herunder Norge) som oppfyller vilkåret om minst 2 års veiledet tjeneste per 1. januar 2001. Den veiledete tjenesten må foregå minst 6 måneder i sykehus og minst 6 måneder i allmennmedisinsk praksis, jf. artikkel 31 nr. 1 bokstav c.

Bestemmelsen i § 4 gjelder for det første gjennomføringen av veiledet tjeneste for leger med utdanning fra norsk universitet, som har fullført og fått godkjent turnustjeneste i henhold til retningslinjer og målbeskrivelse gitt i medhold av turnusforskriften. Praksisperioder på til sammen ½ år under grunnstudiet teller som veiledet tjeneste. I tillegg teller 1 ½ år med turnustjeneste, hvorav 12 måneder i sykehus og 6 måneder i kommunehelsetjenesten etter at kandidaten er ferdig utdannet cand.med. Leger med utdanning fra Norge må dermed gjennomføre ytterligere 1 års praktisk opplæring for å oppfylle kravet til totalt 3 års veiledet tjeneste.

Resttjenesten kan gjennomføres ved at legen tiltrer, eventuelt vikarierer i, en ledig fastlegehjemmel eller stilling med klinisk aktivitet ved kommunal legevakt hvor det følger med et veiledningsopplegg. Formuleringen "fastlegehjemmel med veiledning" innebærer ikke at det er opprettet egne utdanningsstillinger til dette formålet. Veiledningen forutsettes å foregå i eksisterende hjemler/stillinger som lyses ledig. Alternativet til et ettårig veiledningsopplegg i kommunehelsetjenesten, er at legen tiltrer en stilling i et helseforetak hvor legen er under spesialisering og arbeider under veiledning av en godkjent legespesialist (assistentlegestillinger mv.). Ett år i en slik stilling vil telle som ett års veiledet tjeneste.

Bestemmelsen omhandler i tillegg gjennomføring av veiledet tjeneste for leger med utdanning fra utenlandsk lærested som ønsker å arbeide som allmennlege med trygderefusjon i Norge. Mens det for leger med utdanning fra norsk universitet er tilstrekkelig med 1 års veiledet tjeneste i en fastlegehjemmel mv. for å oppfylle kravet til totalt 3 års veiledet tjeneste, vil leger med utdanning fra utenlandsk lærested kunne ha behov for kortere eller lengre perioder med praktisk opplæring for å oppfylle dette vilkåret.

For leger som er utdannet i et annet EØS-land, vil omfanget av veiledet praksis under studiet, turnusordning etc. som er godkjent av utdanningslandets myndigheter som veiledet tjeneste etter legedirektivet, være avgjørende for i hvilken grad norske myndigheter kan stille krav om ytterligere veiledet tjeneste. Det er enkelte EØS-land som i sine nasjonale regelverk og utdanningsplaner ikke stiller krav om obligatorisk praktisk opplæring under veiledning for legers adgang til yrkesutøvelse. Det vil derfor være leger utdannet i andre EØS-land som har behov for å utføre hele eller deler av den veiledete tjenesten i Norge.

For "EØS"-leger som ikke har noen praktisk opplæring fra grunnstudiet el. før de innvilges norsk autorisasjon, kan det by på problemer å fylle vilkåret om tre års veiledet tjeneste. Såfremt disse legene tilbys norsk turnusplass, vil fullført og godkjent turnustjeneste telle som

1 ½ års veiledet tjeneste. Ved behov for ytterligere veiledet tjeneste, kan de tiltre en fastlegehjemmel med veiledningsopplegg mv. eller starte i en stilling hvor legen er under spesialisering ved sykehus. I disse tilfellene kan det være behov for at kommunen utarbeider et utvidet veiledningsprogram, slik at legen kan arbeide under veiledning i en fastlegehjemmel i inntil 1 ½ år.

Leger som er utdannet utenfor EØS-området må gjennomføre norsk turnustjeneste for å få norsk autorisasjon. Turnustjenesten vil telle som 1 ½ års veiledet tjeneste. For å få turnusplass må de i tillegg oppnå faglig akademisk godkjenning ved Universitetet i Oslo. Slik godkjenning gis ikke før legen har gjennomført og bestått medisinsk fagprøve og ½ års forpraksis ("skikkethetsprøven"). Forpraksisen teller som veiledet tjeneste. Det vil i tillegg måtte vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle om praksis under studiet, arbeidserfaring fra utdanningslandet mv. kan godskrives som veiledet tjeneste.

Ved behov for ytterligere veiledet tjeneste, kan disse legene, i likhet med leger utdannet i Norge, tiltre en fastlegehjemmel med veiledning av 1 års varighet eller stilling ved kommunal legevakt, eventuelt starte i en stilling hvor legen er under spesialisering ved sykehus.

Til § 5

Bestemmelsen i første ledd fastsetter prinsippet om heltidsopplæring, jf. artikkel 31 nr. 1 bokstav b i direktiv 93/16/EØF. Det er i visse tilfeller anledning til å gjennomføre den veiledele tjenesten på deltid, jf. artikkel 34. Den totale veiledningstiden må imidlertid ikke avkortes. Legen kan ha redusert arbeidstid, men ikke mindre enn 60 prosent av ukentlig normalarbeidstid. Leger som arbeider under veiledning i en fastlegehjemmel med fastlegeavtale kan ha avkortet listelengde, jf. forskrift 14. april 2000 nr. 328 om fastlegeordning i kommunene § 14. I deler av veiledningstiden må legen arbeide heltid hvis dette er nødvendig for å få tilstrekkelig erfaring i effektiv utøvelse av alminnelig medisinsk praksis, jf. artikkel 34 nr. 1.

Bestemmelsen i andre ledd innebærer at i tillegg til løpende veiledning, skal den veiledele tjenesten omfatte opplæring i "utvalgte emner". Emner som er relevante for utøvelse av allmennlegevirksomhet er blant annet pasientbehandling, legevaktarbeid, trygdemedisin, takstbruk, forskrivning av legemidler, drift av praksis og samarbeid med spesialisthelsetjenesten. Kravet om obligatorisk opplæring i slike temaer gjelder også for leger som gjennomfører veiledet tjeneste mens de er under spesialisering i sykehus. For leger med utdanning fra land utenfor EØS-området kommet kravet om obligatorisk opplæring i tillegg til krav om bestått kurs etter forskrift 24. februar 2004 nr. 460 om tilleggskrav for autorisasjon for helsepersonell § 3 første ledd bokstav d.

Etter bestemmelsen i tredje ledd har departementet blant annet delegert til Sosial- og helsedirektoratet å fastsette nærmere hvilke "utvalgte emner" som skal inngå i opplæringen.

Til § 6

Bestemmelsen omhandler kommunens ansvar for å organisere en veiledningsordning når legen som tilbys en fastlegehjemmel, mangler tilstrekkelig opplæring for å fylle vilkåret om 3 års veiledet tjeneste, jf. § 4.

Den veiledete tjenesten skal gjennomføres innen de rammer som gjelder i regelverk og målbeskrivelse. Bestemmelsen i første ledd bokstav b pålegger kommunen en plikt til å skaffe veileder. Dette innebærer at kommunen også har ansvar for å oppnevne ny personlig veileder for legen ved avbrudd i veiledningen, for eksempel som følge av at veilederen blir syk eller flytter. Bestemmelsen i første ledd bokstav c forutsetter at opplæring og evaluering underveis må gis av den samme personen som er oppnevnt som personlig veileder. Opplistingen over plikter i forbindelse med gjennomføringen av den veiledete tjenesten i første ledd, er ikke uttømmende.

Etter bestemmelsen i andre ledd forutsettes det at kommunen inngår individuell avtale med en lege som veileder. Avtalen bør regulere spørsmål av arbeidsrettslig art knyttet til veiledningen, avhengig av om veilederen driver privat praksis eller er ansatt i kommunal stilling. Det kan nedfelles nærmere krav til veileders kvalifikasjoner og kompetanse i avtaleverket. Avtalen mellom kommune og veileder kan også inneholde andre bestemmelser av betydning for gjennomføringen av veiledningen. Dette kan for eksempel gjelde spørsmål om krav til nærhet/samlokalisering, adgang til å benytte veileder i nabokommune for å skjerme sårbare solopraksiser, krav om praksisbesøk og ukentlige veiledersamtaler. Det vises i denne sammenheng til at bestemmelsen i andre ledd siste setning åpner for interkommunalt samarbeid.

Bestemmelsene i tredje ledd og fjerde ledd pålegger kommunen og helseforetaket en plikt til på forespørsel å utstede attest for gjennomført veiledet tjeneste og bevis for opplæring i utvalgte emner.

Til § 8

Artikkel 37 nr. 1 i direktiv 93/16/EØF stiller krav om at hver medlemsstat gjensidig skal godkjenne bevis som er utstedt av de andre medlemsstatene på at legen har gjennomført minst tre års veiledet tjeneste for å kunne utøve virksomhet innenfor medlemsstatens nasjonale trygdeordning.

Bestemmelsene i § 8 legger opp til et tosporet system. Leger som helt eller delvis må gjennomføre veiledet tjeneste i Norge skal godkjennes etter denne forskriften, mens leger med utdanning fra EØS-området som allerede oppfyller kravet til 3 års veiledet tjeneste før de kommer til Norge, skal godkjennes etter EØS-forskriften. Innholdet i godkjenningen og de materielle rettsvirkningene av godkjenningen er de samme.

Bestemmelsen i første ledd inneholder krav til dokumentasjon for at den veiledete tjenesten kan godkjennes. Det er ikke tilstrekkelig for å få praktisere som allmennlege med rett til trygdeerefusjon at vedkommende innehar attest fra veileder og bevis fra opplæring/kurs. I tillegg må det utstedes et formelt godkjenningsdokument på at den veiledete tjenesten er fullført. Sosial- og helsedirektoratet har delegert myndigheten å gi slik godkjenning til Statens autorisasjonskontor for helsepersonell (SAFH). Godkjenningen utgjør dokumentasjon overfor trygdeetaten på at legen har rett til å utøve virksomhet som allmennlege i Norge med refusjon fra folketrygden. Leger som er under veiledning må i stedet dokumentere sin rett til refusjon overfor trygdeetaten ved å fremlegge veiledningsavtalen som er inngått mellom kommunen og veilederen overfor SAFH for registrering i Helsepersonellregisteret. Rikstrygdeverket og underliggende organer avgjør blant annet på grunnlag av opplysninger i dette registeret om legen fyller vilkårene for rett til trygdeerefusjon.

Bestemmelsen i andre ledd viser til EØS-forskriftens bestemmelser om godkjenning som allmennlege for leger med utdanning fra andre EØS-land. Myndigheten til å avgjøre slike søknader er delegert til SAFH. Det er et vilkår for slik godkjenning at legen har rett til å kalle seg allmennpraktiserende lege i et annet EØS-land, at vedkommende har norsk autorisasjon og kan fremlegge bevis på 3 års veiledet tjeneste, jf. EØS-forskriften § 8. Dersom vilkårene er oppfylt kan legen utøve virksomhet som allmennpraktiserende lege i Norge med refusjon fra folketrygden, jf. EØS-forskriften

§ 9. SAFH tar også stilling til hvorvidt leger med utdanning fra land utenfor EØS-området kan dokumentere å inneha tilstrekkelige teoretiske og praktiske ferdigheter for å få norsk autorisasjon, jf. helsepersonelloven § 48 tredje ledd. Spørsmålet om legen har tilstrekkelig veiledet tjeneste for å kunne praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon i Norge, avgjøres dermed av SAFH.

Til § 9

Sosial- og helsedirektoratet har gitt nærmere retningslinjer for den veiledelede tjenesten i Rundskriv IS-18/2005.

Til § 10

Klageordningen forutsetter at SAFH delegeres myndighet til å fatte vedtak om godkjenning av den veiledelede tjenesten etter § 8.

Til § 11

Ifølge artikkel 36 nr. 2 i direktiv 93/16/EØF skal hver medlemsstat spesifisere de ervervede rettigheter den anerkjenner.

Bestemmelsen i tredje ledd gjelder leger som etter 31. desember 2005 tiltrer en fastlegehjemmel eller stilling ved kommunal legevakt for første gang. Dette vil særlig gjelde nyutdannede leger.

Bestemmelsen i fjerde ledd innebærer at retten til å utøve virksomhet som allmennlege med trygderefusjon i Norge med mindre enn tre års veiledet tjeneste, anses ervervet av leger som per 31. desember 2005 arbeider i en fastlegehjemmel eller stilling ved kommunal legevakt. For disse legene er det tilstrekkelig at de oppfyller kravet til minst 2 års veiledet tjeneste. Retten til refusjon opprettholdes selv om legen per 31. desember 2005 har avbrudd i praksis av grunner som nevnt i forskrift 18. juni 1998 nr. 590 om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter. Slike grunner kan være sykdom, fødsel/adopsjon, omsorg for barn og videreutdanning av inntil 3 års varighet.

Kravet til 3 års veiledet tjeneste gjelder heller ikke for leger som per 31. desember arbeider i en fastlegehjemmel, men som skifter jobb ved å begynne i en ny fastlegehjemmel etter 31. desember 2005. Leger som er fastleger mv. per 31. desember 2005 trenger dermed ikke søke SAFH om godkjenning når de på et senere tidspunkt tiltrer en annen fastlegehjemmel.

Leger som ikke utøver virksomhet som allmennlege med rett til trygderefusjon per 31. desember 2005, men som har utøvd slik virksomhet over kortere eller lengre tid før dette tidspunktet og som på nytt tiltrer en fastlegehjemmel etter 1. januar 2006, omfattes i utgangspunktet av kravet til 3 års veiledet tjeneste.

Bestemmelsene i § 11 må ses i sammenheng med bestemmelsen i § 3 andre ledd, som gjør et generelt unntak fra kravet om 3 års veiledet tjeneste for leger i korttidsvikariater og leger som deltar i kommunalt organisert legevakt på fritiden. Disse legene trenger bare å ha gjennomført 2 år med veiledet tjeneste, uavhengig av om oppstart i arbeid er før eller etter 31. desember 2005.

Forskrift om endring av forskrift 18. juni 1998 nr. 590 om rett til trygderefusjon for leger, spesialister i klinisk psykologi og fysioterapeuter

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet den 19. desember 2005 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5-4 fjerde ledd, § 5-7 femte ledd og § 5-8 femte ledd. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 4 (direktiv 93/16/EØF endret ved direktiv 97/50/EF, direktiv 98/21/EF, direktiv 98/63/EF, direktiv 99/46/EF og direktiv 2001/19/EF).

I

§ 1 nr. 1 skal lyde (endringer i kursiv):

”Folketrygden yter stønad for undersøkelse og behandling hos lege, spesialist i klinisk psykologi og fysioterapeut i følgende tilfeller:

1. Vedkommende yrkesutøver har fastlegeavtale med kommunen eller avtale med kommunen eller regionalt helseforetak om driftstilskudd. *Yrkesutøver med fastlegeavtale må i tillegg ha gjennomført minst tre års veiledet tjeneste eller være under veiledning, jf. forskrift 19. desember 2005 om veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere som allmennlege med rett til trygderefusjon §§ 3 flg.*

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2006.

Forskrift om endring av forskrift 14. april 2000 nr. 328 om fastlegeordning i kommunene

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet den 19. desember 2005 med hjemmel i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene (kommunehelsetjenesteloven) § 1-3 syvende ledd, § 1-3a, § 2-1a fjerde ledd og § 4-2 og lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 14. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 4 (direktiv 93/16/EØF endret ved direktiv 97/50/EF, direktiv 98/21/EF, direktiv 98/63/EF, direktiv 99/46/EF og direktiv 2001/19/EF).

I

§ 12 første ledd nytt punkt e skal lyde (endringer i kursiv):

”Kommunen kan stille følgende vilkår for inngåelse av avtale:

[...]

e) At fastlegen har gjennomført eller forplikter seg til å gjennomføre minst tre års veiledet tjeneste for å få adgang til å praktisere med rett til trygderefusjon.”

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2006.